

ČO NÁS DELÍ OD BRATOV PROTESTANTOV?

PRÍRUČKA PRE KONVERTITOV

Spracoval podľa JAKUBA LINDENA S. J.

P. VAVRINEC GRAMANTIK S. J.

ČO NÁS DELÍ OD BRATOV PROTESTANTOV?

PRÍRUČKA PRE KONVERTITOV

Spracoval podľa JAKUBA LINDENA S. J.

P. VAVRINEC GRAMANTIK S. J.

S povolením Provincialátu S. J. v Bratislave, 17. sept. 1946, č. 524/1946. — S povolením Ap. Administratúry v Trnave, 21. sept. 1946, č. 8375/46. — Tlačou Kníh-tlačiarne Bežo a spol. v Trnave.

ÚVODOM.

Každoročne pekný počet úprimne pravdu hľadajúcich duší vracia sa od protestantov do pravého ovčince Kristovho. Tento sošitok má byť pomôckou mnohými prácami zaujatým duchovným pri vyučovaní a pripravovaní týchto šlachetných duší k prijatiu do svätej katolíckej apoštolskej Cirkvi. Obmedzili sme sa len na najhlavnejšie veci, aby sa sošit nestal príveľa objemným a pridrahým. Obyčajným potrebám však úplne stačí.

KRATŠIE VYZNANIE VIERY.

(Podľa rituála.)

Ja N. N. pevne verím a vyznávam všetko spolu a každé osobitne, čo sa obsahuje vo vyznaní viery, ktoré svätá Cirkev rímska užíva. Tak tiež i všetko iné, čo je svätými cirkevnými predpismi a všeobecnými cirkevnými snemami, a zvlášte svätosvätým Tridentským a Vatikánskym snemom vydané, určené a vyhlásené, nepochybne prijímam a vyznávam. Vše-

tkým tým odporné učenia však, ako aj Cirkvou svätou odsúdené, zavrhnuté a zatratené akékoľvek kacírstva i ja tiež odsudzujem, zavrhujem a zatracujem. A že túto pravú katolícku vieru, bez ktorej nikto spasený byť nemôže, a ktorú teraz dobrovoľne vyznávam a pravdive držím, s pomocou Božou stále až do ostatného dýchnutia svojho úplne a neporušene mienim zachovať a vyznávať.

Toto ja N. N. sľubujem a prísahou potvrdzujem. Nech mi tak Pán Boh pomáha i toto jeho sväté evanjelium.

NÁUKY, V KTORÝCH PROTESTANTI NESÚHLASIA S KATOLÍKMI.

Pod »*protestantmi*« rozumieme prívržencov Luthera, Zwingliho, Kalvina a iných zo 16. storočia. Oni sami nazývajú sa najradšej »*evanjelikmi*«, lebo predstierajú, že vraj oni čerpali svoje náuky z evanjelia a z iných kníh svätého Písma. Ale oni vysvetľujú sv. Písmo jeden tak druhý inak. Preto netvorí jednú spoločnú cirkev ako katolíci, ale sú rozštiepení na *viac ako 250 siekt* a štiepia sa ešte stále. A od začiatku aj ustavične menili na svojej viere, lebo nikto z nich si nebol istý svojej veci. Ztadiaľ je, že je veľmi máličko náuk, v ktorých by boli všetci protestanti jednotní. Učený protestant, Klaus Harms sám hovorí, že tieto náuky všetky daly

by sa popísať na necheť. Čo sa označuje v týchto článkoch ako »náuka protestantov«, sú také náuky, v ktorých aspoň väčšina protestantov súhlasí.

I. SVÄTÉ PÍSMO A ÚSTNE PODANIE.

1. Čo musí katolík veriť?

KATOLÍCKE UČENIE. Katolík musí všetko veriť, čo Boh zjavil a skrze svoju Cirkev veriť predkladá, či je to už vo sv. Písme alebo či to prišlo k nám len ústnym podaním.

PROTESTANTSKE UČENIE. Aby sme spasení boli, stačí veriť iba to, čo je vo svätom Písme.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. Kto čo len je d n u pravdu nechce veriť, ktorú istotne Boh zjavil, ťažko obrazí Boha a preto nemôže byť spasený. Jesto však viac takých vecí, čo nie sú vo sv. Písme a predsa sú Bohom zjavené, napr. že každý človek môže platne krstiť.

2. Kristus Pán výslovne žiada, aby sme verili aj *ústne hlásané evanjelium*. Ved' takto povedal apoštolom: »K á ž t e evanjelium všetkému stvoreniu!... kto neuverí, bude odsúdený.« (Mk. 16, 15—16.) A sv. Pavol písal Tesaloničanom: »Bratia, buďte stáli a zachovávajúte podania, ktoré ste sa naučili už či z r e č i a či z nášho listu.« (2. Tes. 2, 14.)

3. Podľa protestantov Kristus Pán chcel, aby sa jeho učenie zachovalo a šírilo iba svätým Písmom. Ale prečo teda nenariadil apoštolom: »Píšte evanjelium všetkým národom?« Prečo nenapísal sám svoje učenie? Prečo nepísali všetci apoštolí, ale iba niektorí? A prečo len neskôr a príležitostne? Prečo dopustila Božia Prozretelnosť, že *kníhtlačiarstvo* vynášli až okolo roku 1450 po Kristovom narodení? Predtým nepomerne väčšia čiastka ľudí nemohla si zadovážiť bibliu, lebo taká rukou písaná biblia bola pridrahá. To nemohol Kristus Pán od každého žiadať, aby si takú drahú bibliu kúpil a čítal. Mnohí v tých časoch ani nevedeli čítať.

4. Bez ústneho podania ani to by sme istotne nevedeli, ktoré knihy patria k biblii, lebo v biblii nie sú nikde vypočítané.

2. Ktoré knihy patria k sv. Písmu?

KATOL. UČENIE. K sv. Písmu patria všetky tie knihy, ktoré katolícka Cirkev prevzala od apoštolov ako božské písma.

PROT. UČENIE. Nie všetky knihy, ktoré katolícka Cirkev pokladá za sväté Písmo, patria k biblii. Niektoré z nich sú nepravé (apokrifly).

PROTI TOMU SI ZAPAMÄTAJ: 1. Ktoré knihy kat. Cirkev od apoštolov prevzala ako božské písma, musí ona sama lepšie vedieť ako

protestanti. Veď títo povstali až o 15 storočí neskôr.

2. Luther nechcel uznať niektoré knihy ako patriace k biblii preto, lebo sa veľmi jasno protivily jeho novej náuke. Tak napr. nazval list sv. Jakuba apoštola »slameným listom«,*) lebo v ňom sa výrazne prizvukuje, že viera bez dobrých skutkov je mŕtva a bez osohu.

3. Kto môže s istotou vykladať sv. Písmo?

KATOL. UČENIE. Sv. Písmo obsahuje niekoľko nejasných vecí, ktoré neučení ľudia na vlastnú škodu ľahko môžu zle rozumieť. **Len Duchom Svätým vedená Cirkv môže tieto s celou istotou vysvetľovať.**

O listoch sv. Pavla píše sám Peter apoštol, že »v nich sú niektoré veci ťažko srozumiteľné, ktoré neučení a nestáli prekrucujú, ako i ostatné písmo na svoju vlastnú skazu.« (2. Petr. 3, 16.)

PROT. UČENIE. Každý kresťan môže si sám vysvetľovať sv. Písmo. Kto ho vážne a s modlitbou o osvietenie číta, nájde v ňom jasne cestu spásy.

PROTI TOMU PAMÄTAJ. 1. Luther čítal sv. Písmo a v ňom našiel, že sú dobré skutky **n i e**

*) Pozn. vydavat.: U nás protestanti majú vo svojom preklade sv. Písma aj tento list.

p o t r e b n é na spasenie. A dnes väčšina protestantov nachádza v ňom, že sú dobré skutky predsa p o t r e b n é. Ktorí z nich našiel jasne cestu spásy?

2. Všetci svätí otcovia čítali »vážne a s modlitbou o osvietenie« sv. Písmo a našli v ňom celkom inú cestu spásy ako protestanti. Kto z nich má pravdu?

3. Protestanti myslia, že Duch Svätý vnukne každému, kto správne skúma bibliu, pravý smysel toho, čo číta. Ale ako je to, že si tak veľmi protirečia vo vysvetľovaní najvážnejších miest v biblii, napr. o Božstve Kristovom, o Prevelebnej Sviatosti Oltárnej? Či Duch Svätý jednému vnuká to a druhému pravý opak toho? To je nemožné.

1. POZNÁMKA. Na dôkaz toho, že si každý sám môže vysvetlovať sv. Písmo, odvolávajú sa protestanti na miesto u sv. Jána 5, 39, ale prekladajú to nesprávne. Kristus Pán hovorí tam židom: »Skúmate Písma, lebo sa nazdáva- te, že v nich máte večný život.« Ale tam ne- stojí: »Skúmajte Písma!« A potom platily tieto slová hlavne židovským zákoníkom, nie oby- čajnému ľudu. Ved' tento väčšinou nevedel čí- tať a preto ani nemohol skúmať Písma.

2. POZNÁMKA. Protestanti tvrdia, že kato- lícka Cirkev zakazuje veriacim čítať b i- b l i u. To nie je pravda. Pápež Pius X. dal aj

odpustky tomu, kto každý deň číta bibliu. Cirkev žiada len dve veci. Po prvé, aby jednoduchí ľudia, ktorí nevedia latinsky, grécky alebo hebrejsky a preto nemôžu čítať sv. Písmo v pôvodnej reči, upotrebovali taký preklad ktorý Cirkev preskúmala a za verný a správny uznala. Protestanti totižto rozširujú všakové nepravé preklady biblie, ktoré by mohli neučených katolíkov pomýliť. — Po druhé žiada, aby sme čítali taký preklad, v ktorom sú ťažko srozumiteľné miesta správne vysvetlené. Ináč by sme mohli niečo nedobre rozumieť a tak veľkú škodu utrpieť.

3. POZNÁMKA. Protestanti ďalej hovoria, že »Luther vytiahol bibliu zpod lavice.« Tým chcú povedať, že pred Lutherom ľud málo poznal bibliu a že katolícka Cirkev nič neurobila na jej rozšírenie. Práve opak je pravda. Už v stredoveku a hlavne po vynájdení kníhtlačiarstva nebolo tak obľúbenej a rozšírenej knihy u katolíckeho ľudu ako biblia. Nemeckých vydaní bolo už pred Lutherom aspoň 17. — Lutherov preklad biblie bol plný chýb. Istý učený protestant (Bunsen) sám dosvedčuje, že asi 3000 miest je v nej chybné preložených. Luther sa pri preklade biblie usiloval všantročiť svoje nové nauky, aby ich tak mohol ľahšie dokázať zo sv. Písma. Preto Lutherovým prekladom biblie nemajú sa čo chváliť protestanti. Moderní protestantskí učitelia s neporovnane

väčšou úctou a dôkladnosťou preložili sv. Písmo ako on.

II. CIRKEV A JEJ ZRIADENIE.

1. Čo je od Krista Pána založená Cirkev?

KATOL. UČENIE. Cirkev je viditeľná spoločnosť všetkých pokrstených, ktorí majú pravú vieru a sú sjednotení pod jednou spoločnou najvyššou hlavou, pápežom.

PROTEST. UČENIE. Cirkev je neviditeľná spoločnosť všetkých pokrstených, ktorí majú v srdci pravú vieru.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ. 1. Kristus Pán porovnáva svoju Cirkev mestu, postavenému na vrchu a preto ho možno ľahko vidieť (Mt. 5, 14.) — Keby Cirkev nebola viditeľná, ako by sme mohli splniť napomenutie Krista Pána: »Keby sa tvoj brat prehrešil proti tebe, ... povedz cirkvi; a keby ani cirkev nepočúvol, nech ti je ako pohan a mýtnik.« (Mt. 18, 15, 17.) K neviditeľnej Cirkvi nemožno ísť a povedať jej niečo; ani ju nemožno počúvať.

Sv. Pavol napomína biskupov, aby »dali pozor na celé svoje stádo« (Sk. ap. 20, 28.) Ako by to mohli biskupi, keby stádo bolo neviditeľné? Ten istý apoštol vyzýva veriacich, aby boli poddaní svojim predstaveným (Žid. 13, 17.) Aký význam by to malo, keby veriaci nemohli vidieť a poznať svojich predstavených?

2. Pretože Kristus Pán povedal Pilátovi: »*Moje kráľovstvo nie je s tohoto sveta!*« (Ján 18, 36), uzatvárajú z toho protestanti: teda je kráľovstvo Kristovo (Cirkev) *neviditeľné*. To je však nesprávny záver. Kristus Pán chcel Pilátovi povedať: »Som síce kráľom, ale zato sa ti netreba obávať o svoje svetské pánstvo; lebo moje kráľovstvo nie je kráľovstvo svetské s vojakmi a zbraňami, ale duchovné kráľovstvo, v ktorom sa národom ohlasuje nebeská pravda.« Ohlasovanie nebeskej pravdy však je viditeľné. A preto je aj kráľovstvo Kristovo, Cirkev, *viditeľná*, hoci nie je kráľovstvom svetským.

2. Koho ustanovil Pán Ježiš za viditeľnú hlavu svojej Cirkvi.

KATOL. UČENIE. Pán Ježiš ustanovil svätého Petra za viditeľnú hlavu svojej Cirkvi; zákonitý následovník svätého Petra je pápež.

PROT. UČENIE. Kristus nedal svojej Cirkvi nijakú viditeľnú hlavu a Peter nedostal nijakú prednosť nad ostatnými apoštolmi.

PROTÌ TOMU SI PAMÄTAJ. 1. Kristus Pán povedal Petrovi: »Ty si Peter (t. j. Skala), a na tejto skale vystavím svoju Cirkev . . . Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeského.« (Mt. 16, 18, 19). »Pas baránky moje, pas ovce moje«, t. j. spravuj celé moje stádo, celú Cirkev (Ján 21,

15—17). Takto nehovoril Kristus Pán ani jednému inému apoštolovi. Len svätému Petrovi dal aj rozkaz, posilňovať svojich bratov vo viere. (Luk. 22, 32.)

2. Svätý Peter po nanebovstúpení Pánovom aj skutočne z a s t á v a l svoj úrad. On viedol voľbu apoštola Mateja. Na Turíce vystúpil v mene všetkých apoštolov pred shromaždeným ľudom a aj neskôr pred vysokou radou. Na sneme apoštolov v Jeruzaleme predsedal (Sk. ap. 1, 15; 2, 14; 4, 8; 15, 17). Aj nástupcovia svätého Petra, rímski pápeži, zastávali tento úrad hneď od prvopočiatku. Keď ešte za života svätého Jána Apoštola povstaly v korintskej cirkvi spory, nebol to tento apoštol v blízkom Efeze, ktorý zakročil ako hlava Cirkvi, ale pápež Klement v ďalekom Ríme a vyzval Korinťanov, aby sa ponížene podrobili svojim zákonitým cirkevným predstaveným. Aj na všeobecných cirkevných snemoch vždy predsedali pápeži alebo ich zástupcovia.

3. Svätý Peter a jeho nasledovníci vždy boli u z n á v a n í za hlavu najvyššiu Cirkvi. Keď evanjelisti vypočítujú apoštolov, vždy spomínajú Petra na prvom mieste, svätý Matúš (10, 2) výslovne ho menuje »prvým«. Svätý biskup z Antiochie, *Ignác*, žiak svätého Jána apoštola, nazýva rímsku Cirkev »*predstavenou smluvy lásky*«, t. j. celej katolíckej Cirkvi. Sv. Irenej († 202) hovorí: »S rímskou Cirkvou musí každá

iná Cirkev súhlasiť pre jej osobitnú prednosť.« Na efezskom sneme (431) nazývali svätého Petra »kniežaťom a hlavou apoštolov; stĺpom pravdy a základným kameňom katolíckej Cirkvi«, a dodali: »Peter vo svojich nasledovníkoch ustavične ďalej žije a rozhoduje.«

4. Sám Kristus Pán je síce neviditeľnou hlavou Cirkvi. Keďže však Cirkev je viditeľným kráľovstvom, musí mať aj viditeľnú najvyššiu hlavu. Veď aj všetky svetské krajiny majú viditeľnú hlavu, hoci Boh je neviditeľným kráľom všetkých krajín.

1. POZNÁMKA. Protestanti radi sa odvolávajú na to, že sa Pavol apoštol svätému Petrovi v istej veci verejne protivil. Z toho uzatvárajú, že Pavol neuznal Petra za hlavu Cirkvi. To však z toho nenasleduje; lebo však Pavol neodoprel poslušnosť Petrovi, len to mu povedal, že jeho počínanie v istej veci nie je múdre. A predstavenému, ak nie je pyšný, môže aj poddaný povedať také niečo, najmä keď sú v takom dobrom pomere ako boli sv. Peter a sv. Pavol.

2. Poznámka. Sú medzi protestantmi niektorí, ktorí tvrdia, že nie je isté, či sv. Peter bol v Ríme. V skutočnosti však je to také isté, ako len môže byť niektorá vec z dávnejších časov istá, lebo veď celý kresťanský starovek jednohlasne dosvedčuje, že svätý Peter

bol prvým biskupom v Ríme a tam podstúpil mučenícku smrť. Od prvopočiatku ukazovali tam a uctievali jeho hrob. Aj mnohí proteštantskí učenci to pripúšťajú. Jeden z nich (Baratier) hovorí, že je to hanba o tom pochybovať.

3. POZNÁMKA. Niekedy možno čítať v protestantských spisoch, že boli aj z l í p á p e ž i. Preto vraj pápežstvo nemôže pochádzať od Krista Pána. Nato odpovedáme po prvé: Medzi hlavnými kňazmi Starého zákona boli aj Annáš a Kaifáš a iní zlí ľudia a predsa pochádzal úrad hlavného kňaza od Boha, ako to vieme zo sv. Písma. Ešte aj medzi apoštolmi bol jeden Judáš, a predsa pochádzal apoštolský úrad od Krista Pána. — Potom: Ani na jednom kráľovskom tróne sveta nebolo toľko čnostných a svätých mužov ako na pápežskom tróne. Keď sa zpomedzi tých vyše 250 pápežov, čo doteraz panovali, niektorí nachádzajú, ktorých život nebol bezúhonný, hlavná vina toho padá na svetských panovníkov a pánov, lebo tí zneužívali svoju moc na to, že na pápežský trón nanútili svojich ľudí, a nehľadeli na to, či sú títo aj hodní toho postavenia. Boh to dopustil, aby tým jasnejšie ukázal, že on sám spravuje Cirkev skrze pápežov. Všetak ani z týchto nehodných pápežov ani jeden neučil nejaký nesprávny, bludný článok viery, ani nevyniesol nejaký zlý cirkevný zákon.

3. Od koho majú svoju moc biskupi.

KATOL. UČENIE. Biskupi ako predstavení Cirkvi majú svoju moc od Boha.

PROTEST. UČENIE. Predstavení Cirkvi majú svoju moc od cirkevnej obce, ktorá ich zvolila.

PROTI TOMU JE: *Kristus Pán* výslovne povedal apoštolom: ;Čokoľvek sviažete na zemi, bude sviazané i na nebi, a čokoľvek rozviažete na zemi, bude rozviazané i na nebi.« (Mt. 18, 18.) »Ako mňa poslal Otec, tak i ja posielam vás.« (Ján 20, 21.) Teda tá moc, ktorú dostali apoštoli, bola moc od samého Boha. A to platí zrejme aj o zákonitých nasledovníkoch apoštolov, o katolíckych biskupoch. Preto napomína svätý Pavol biskupov: »Dajte pozor na seba a na celé stáda, v ktorom *Duch Svätý* ustanovil vás za biskupov, aby ste spravovali Cirkev Božiu.« (Sk. ap. 20, 284.)

4. Aj kňazi majú osobitnú moc.

KATOL. UČENIE. Aj kňazi dostanú vysviackou osobitnú moc, ktorú obyčajní veriaci nemajú.

PROTEST. UČENIE. Každý kresťan je kňazom a všetci veriaci majú jednakú moc.

PROTI TOMU JE: Je síce pravda, že každý kresťan môže sa volať kňazom v n e v l a s t -

n o m ' s m y s l e podľa výpovede svätého Pe-
tra: »Vy ste vyvolené pokolenie, kráľovské
kňazstvo.« (1. Petr. 2, 9.) Týmto však sv. Peter
nechce povedať, že sú všetci kresťania *oprav-
diví kňazi*, ako ani to, že by všetci boli *oprav-
diví králi*. Preto ich volá krátko predtým (v 5.
verši) »svätým kňazstvom, aby ste obetovali
duchovné (teda nie opravdivé) *obety*«, t. j. obe-
ty sebazapierania a sebakremáhania, obetu
skrúšeného srdca (Žalm 50, 19), obetu nábožnej
modlitby (Žalm 140, 2).

2. Zaiste majú protestanti pravdu, keď ve-
ria, že ich duchovní nemajú nijakej osobitnej
moci. Ved' kto by im ju aj bol dal? Ináč je to
však s k a t o l í c k y m i kňazmi. Títo dostali
svoju moc od biskupov, biskupi od apoštolov a
apoštoli od Krista Pána.

POZNÁMKA. Katolícka Cirkev požaduje od
kňazov, aby sa n e ž e n i l i. Nie preto, ako by
stav manželský nebol dobrý a svätý, ale preto
aby sa kňazi celkom a bezvýhradne mohli ve-
novať službe Božej a starosti o spásu duší. Tak
píše svätý Pavol Korinťanom: »Kto je bez že-
ny, stará sa o to, čo je Pánovo, ako by sa za-
ľúbil Bohu. Ale kto je so ženou, stará sa o veci
svetské, ako by sa zaľúbil manželke a je roz-
delený.« Preto sa sám svätý Pavol nikdy ne-
oženil a ani milovaný učeník. svätý Ján. A tí
apoštoli, ktorí boli ženatí vtedy, keď ich Pán
povolal, podľa vôle Spasiteľovej opustili svoje

ženy. Protestanti takto protirečia svätému Písmu, keď hania bezženstvo katolíckych kňazov. A keď hovoria, že až v 11. storočí pápež Gregor VII. to zaviedol, to je nepravda. Ved' už od samých prvých časov kresťanstva zostávali skoro všetci katolícky kňazi neoženení sami od seba, zo slobodnej vôle, hoci to ešte nebolo predpísané, a už r. 306 nariadil snem v Elvire (vo Španielsku) všetkým kňazom bezženstvo.

5. Pápež je v náuke viery a mravov neomylný.

KATOL. UČENIE. Keď pápež v učení viery a mravov vyhlási nejaké rozhodnutie a nariadi celej Cirkvi, aby to prijala, vtedy mu je Boh osobitne na pomoci, aby sa nemýlil.

PROT. UČENIE. Ani jeden človek nie je neomylný. Všetci sa môžu myliť a zhrešiť, aj pápež.

PROTI TOMU JE: 1. Katolícka Cirkev neučí, že pápež n e m ô ž e z h r e š i ť; ani to neučí, že sa pápež n e m ô ž e v n i č o m m ý l i ť; ba ani to neučí, že n e m ô ž e m a ť v o v e c i a c h v i e r y n i j a k ú b l u d n ú m i e n k u, ale len to, že ho Boh osobitne chráni od omylu, keď vo veciach viery alebo mravov vyhlási nejaké rozhodnutie a nariadi celej Cirkvi, aby to prijala.

2. Takúto neomylnosť Kristus Pán sám prisľúbil svätému Petrovi slovami: »*Ja prosil som*

za teba, aby neprestala tvoja viera. A ty . . . utvrdzuj svojich bratov.» (Lk. 22, 32.) Toto prisľubenie platí aj pre nástupcov svätého Petra. Lebo Peter sám sotva musel svojich bratov, apoštolov utvrdzovať vo viere, však všetci apoštolovia (aj každý osve) boli neomylní. Ale nástupci svätého Petra, tí áno, museli svojich bratov, biskupov utvrdzovať vo viere. Lebo biskupi bez pápeža nie sú neomylní.

3. Slovami: »Pas baránky moje, pas ovce moje« (Ján 21, 15—17) Kristus Pán oddal svätému Petrovi a jeho nasledovníkom v úrade najvyšší pastiersky úrad nad všetkými veriacimi. Kto však chce ako najvyšší pastier dobre riadiť veriacich, musí predovšetkým pravú vieru ohlasovať, teda nesmie byť podrobený omylu v ohlasovaní učenia Kristovho.

4. Už od nepamäti vždy pokladaly sa v katólickej Cirkvi rozhodnutia pápežove vo veciach viery a mravov za neomylné. Vždy platila zásada: »Len čo Rím povedal slovo, už je vec rozhodnutá.« Ako sme práve uviedli v predošlom článku, hovorí už *svätý Irenej* († 202): »S Cirkvou v Ríme musia pre jej osobitnú prednosť všetky ostatné Cirkvi súhlasieť.« — Keď r. 821 v Carihrade znova vypukol boj o uctievaní obrazov Krista Pána a svätých, pravoveriaci biskupi, čo sa tam sišli, žiadali, aby sa vyslalo posolstvo do Ríma a odtiaľ aby priniesli **n e o m y l n e r o z h o d n u t i e** v tej-

to veci. Takáto bola obyčaj od prvopočiatku, keď išlo o nejakú škriepku vo veciach viery.

5. Už skôr sme dokázali, že Kristus Pán ustanovil vo svojej Cirkvi neomylný učiteľský úrad. A tento na vatikánskom sneme r. 1870 slávnostne vyhlásil, že aj pápež sám je vo veciach viery a mravov neomylný.

6. Keby ani jeden človek nebol neomylný, ako to protestanti hovoria, vtedy by ani apoštolovia neboli bývali neomylní. Svätý Pavol apoštol však bol o svojej neomylnosti tak presvedčený, že písal Galaťanom (1, 8—9): »Ale keby anjel s neba kázal vám proti tomu, čo sme vám kázali, prekliaty buď!«

POZNÁMKA. Inoverci tvrdia, že pápež Liberius a Vigilius vydali nesprávne rozhodnutia vo veciach viery a pápeža Honoriusa neskorší pápeži odsúdili ako kacíra. Ale to vôbec nie je pravda. Tieto obvinenia sa zakladajú čiastočne na zfalšovaných spisoch a čiastočne na nedorozumeniach. Liberius a Vigilius vôbec nevydali nijaké rozhodnutia vo veciach viery a u pápeža Honoriusa len to zazlieval jeho nástupca Lev II., že nevystúpil dosť rázne proti bludárstvu monotheletov a tak bol akosi spoluvinný v tom, že sa toto kacírstvo hneď nepremohlo.

6. Čo to znamená: »Mimo Cirkvi niet spásy!«?

KATOL. UČENIE. Kto zo svojej vlastnej ťažkej viny nepatrí ku katolíckej Cirkvi, nemôže

byť spasený. Kto bez svojej viny nie je katolíkom, pritom však úprimne hľadá pravdu a podľa svojho najlepšieho vedomia zachováva Božie prikázania, neprináleží síce n a v o n o k, ale áno v n ú t o r n e do katolíckej Cirkvi, a preto môže byť spasený.

PROT. UČENIE. Spasení môžeme byť len vtedy, keď patríme do niektorej kresťanskej náboženskej spoločnosti.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. Len *jedna* kresťanská náboženská spoločnosť môže byť pravá Cirkev Kristova. Lebo Kristus Pán len *j e d n u* vieru učil a len *j e d n u* najvyššiu hlavu ustanovil pre všetkých veriacich. Kto chce byť spasený, musí patriť do tejto *j e d n e j*, *p r a v e j* Cirkvi Kristovej. A to je katolícka Cirkev.

2. Boh nikoho nezatrúca bez jeho vlastnej viny. Preto môžu byť spasení aj tí, ktorí bez svojej vlastnej viny nevstúpia do pravej Cirkvi. Kto vôľu Božiu plní ako najlepšie vie, toho Boh miluje a prijme ho skrze posväcujúcu milosť za svoje dieťa. Taký patrí podľa duše do pravej Cirkvi a preto môže byť aj spasený.

1. POZNÁMKA. Hoci tí, čo bez svojej viny nie sú katolíckymi, môžu byť spasení, predsa sú pozbavení mnohých veľkých výhod, ktoré my katolíci požívame. Protestanti napr. v mnohých veciach nemajú pravé učenie Kristovo, v mno-

hých iných veciach viery nemajú istoty, lebo nemajú neomylný učiteľský úrad ako my. Okrem krstu nemajú nijakej pravej sviatosti, lebo ich večera Pána nie je pravé telo Kristovo. Pozbavení sú prevelebnej obety svätej omše, tohoto hlavného prameňa milostí, potom odpustkov, modlitby za zomrelých, cirkevných posviacok a požehnaní atď. Preto je šťastie byť katolíkom, taká milosť, za ktorú nevládzeme byť Bohu dost' povďační. Táto milosť, pravda, môže nás len tak spasiť, keď aj tak žijeme ako nám to naša katolícka Cirkev predpisuje. Ináč by sme mali oveľa väčšiu vinu a zodpovednosť ako bludári a neverci.

2. POZNÁMKA. Protestanti vyčítajú katolíckej Cirkvi aj to, že za stredoveku ukrutne prenasledovala tých, čo odpadli od katolíckej viery.

ODPOVEĎ. Z toho, čo sa o týchto veciach píše a hovorí, veľmi veľa nie je pravda. A čo je pravdivé z toho, to má svoje odôvodnenie v te-dajších časových pomeroch. Vtedy totižto celý verejný poriadok čo najužšie súvisel s učením katolíckej viery. Obyčajne ohlasovali odpadlíci rovno aj vzburu proti duchovnej a svetskej vrchnosti. Štát. a Cirkev boli nútení spoločne sa brániť proti týmto nepriateľom. Štát pokladal za potrebné na zločin kacírstva uložiť trest smrti. Či je niekto vinný z kacírstva, o tom musel cirkevný súd súdiť. Keď sa o nie-

kom dokázalo, že je vinný, vyzvali ho, aby sa odriekol kacírstva. Ak ostal zatvrdnutý, prepustila ho Cirkev svetskému súdu a ten potom vykonal zákonom ustanovený trest. Keď sudcovia niekedy pritom časom tvrdo, áno i kruto pokračovali, to Cirkev nikdy neschvaľovala, ba často aj varovala proti takým ukrutnostiam. — Protestanti však majú tým menej právo obviňovať katolícku Cirkev z tvrdosti a nespravodlivosti, lebo veď oni sami katolíkov často najnespravodlivejšie prenasledovali v tých krajinách, kde mali nadvládu. V Anglicku mnohých katolíkov odpravili len preto, že ostali verní svojmu náboženstvu. V Írsku, Škotsku, Švédsku a v iných krajinách usilovali sa katolícke náboženstvo vykynožiť zabraním majetku a inými podobnými násilnosťami. To nám dejiny jasne dosvedčujú.

III. DOBRÉ SKUTKY.

1. Dobré skutky sú k spaseniu potrebné.

KATOL. UČENIE. Viera sama nerobí človeka spravodlivého a nespasí ho, treba nám aj robiť tie skutky, ktoré nám viera predpisuje, t. j. prikázania zachovávať.

Luther učil, že viera sama robí človeka spravodlivého a spasí ho a nijaký hriech (ani najväčší) nemôže ho zatradiť, len nevera. Kristus,

povedal Luther, zachovával prikázania Božie za nás, a preto my ich nemusíme zachovávať. To je, pravda, celkom nekresťanské učenie. Ved' Kristus Pán sám povedal: »Ak chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania.« (Mt. 19, 17.) — Protestanti, hlavne Luther, odvolávajú sa na to miesto, kde svätý Pavol píše Rim. 3. 28: »Človek ospravedlivie skrze vieru bez skutkov zákona.« Ale svätý Pavol pod »skutkami zákona« rozumie také skutky, ktoré robíme bez milosti Kristovej a preto nemôžu nijako pomáhať k ospravedliveniu. Pod »vierou« však rozumie živú vieru, t. j. takú, že človek aj žije podľa viery, teda robí aj skutky, ktoré viera predpisuje. Preto hovorí ten istý apoštol: »Ved' v Ježišovi Kristovi nič neplatí ani obriezka, ani neobriezka, ale viera, ktorá pôsobí skrze lásku.« (Gal. 5, 6.) »Obriezka je nič... ale zachovávanie prikázaní Božích« (1. Kor. 7, 19). To už dnes väčšina protestantov aj pripúšťa. No nepripúšťajú záslužnosť dobrých skutkov.

2. Čo si zaslúžime dobrými skutkami, ktoré robíme v stave posväcujúcej milosti?

KATOL. UČENIE. Dobrými skutkami, ktoré robíme v stave posväcujúcej milosti, zaslúžime si nebeskú odmenu.

Skrze posväcujúcu milosť sme s Kristom spojení ako reva s vinným koreňom. Ako teda re-

va rodí sladké hrozno tou silou, ktorú od koreňa dostáva, tak môžeme aj my rodiť ovocie záslužných skutkov tou silou, ktorú od Krista Pána dostávame. »Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša hojne ovocia.« (Ján 15, 5.)

PROT. UČENIE. Dobrými skutkami nemôžeme si zaslúžiť nijakú odmenu v nebi. Kto robil veľa dobrých skutkov, nedoštane v nebi väčšiu odmenu ako ten, kto iba málo dobrých skutkov zrobil.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ: Kristus Pán povedal svojim učeníkom: »Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdive hovoriť. — Radujte sa a vesel'te, lebo *vaša odplata hojná je v nebi*«, t. j. keď pre mňa trpezlivo budete znášať prenasledovanie, zaslúžite si veľkú odmenu v nebi (Mt. 5, 11—12). »Kto by teda podal piť jednému z týchto maličkých čo len pohár studenej vody, pretože je mojím učeníkom, veru, vravím vám, nestratí svoju odmenu.« (Mt. 10, 42.) A čo sa týka veľkosti odmeny, ktorú môžeme očakávať za svoje dobré skutky, hovorí svätý Pavol: »K t o s k ú p o r o z s i e v a, b u d e i s k ú p o ž a ť, a k t o h o j n e r o z s i e v a, h o j n e b u d e i ž a ť.« (2. Kor. 9, 6), t. j. kto len málo dobrých skutkov zrobí, dostane menšiu odmenu, kto však viac dobrých skutkov robí, dostane väčšiu odmenu. »K a ž d ý

dostane svoju odmenu podľa svojej práce.« (1. Kor. 3, 8.)

POZNÁMKA. Protestanti hlavne zazlievajú postenie, putovanie a iné nábožné zvyky. »Pôst«, tak to má istý protestantský katechizmus, »je starozákonné ustanovenie«.

ODPOVEĎ. Ale či sa aj Kristus Pán nepostil? Či sa aj prví kresťania nepostili? (Porovnaj Sk. ap. 13, 2—3; 14, 22.) — *Putovať* sa nemalo«, stojí tam: »Boh nás vyslyší hocikde, keď sa dobre modlíme.« Že nás Boh hocikde vyslyší, keď sa dobre modlíme, to vedia veľmi dobre aj katolíci. Lenže sa na pútných miestach obyčajne lepšie môžeme modliť, ako inde, to dokazuje každodenná skúsenosť. Či aj sám Spasiteľ neputoval do Jeruzalema? Aj prví kresťania usilovne putovali na sväté miesta a k hrobom mučeníkov.

IV. ÚCTA A VZÝVANIE SVÄTÝCH.

1. Čo veríme o úcte a vzývaní Svätých.

KATOL. UČENIE. Dobré a užitočné je Svätých uctievať a vzývať.

Protestanti znova a znova obviňujú katolíkov, že sa klaňajú Svätým. To je zlostné očerňovanie. Každé katolícke dieťa vie, a v každom katolíckom katechizme stojí: »*Len Bohu sa treba klaňať, Svätých uctieваме len ako jeho verných služobníkov a priateľov.*«

PROT. UČENIE. Prevrátená a neužitočná vec je Svätých uctievať a vzývať.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. Každý to za dobré uzná, keď si ctíme ľudí, čo sa vyznačili vo vede, v umení alebo vo vojne. Ako by to malo byť teda nesprávne uctievanie tých, ktorí sa vyznačili čnosťou a svätosťou?

2. Vo Svätých uctieваме samého Boha, lebo on ich viedol svojou milosťou k veľkej svätosti. Ako to môže byť prevrátené a neužitočné a Bohu nemilé?

3. Sväté Písmo nás rovno vyzýva uctievať Svätých: »Chváľme slávnych mužov (Henocha, Noema, Abrahama, Izáka, Jakuba) . . . a ich slávu rozhlasuje obec« (Sir. 44, 1, 15).

4. Už od najdávnejších časov uctievali Svätých v katolíckej Cirkvi a vzývali ich o prímluvu. Veľa svedectiev z prvého kresťanského storočia dáva o tom nepodvratný dôkaz.

5. Protestanti hovoria: »Svätí nemôžu počuť naše modlitby, lebo nie sú všadeprítomní.« To je nerozumná reč. Svätí sú u Boha, a Bohu nie je ťažko, dať im na vedomie naše modlitby. Ani anjeli nie sú všadeprítomní a predsa hovorí Spasiteľ, že sa anjeli v nebi radujú nad hriešnikom, keď robí pokánie (Lk. 15, 10). No, a ako by sa mohli nad tým radovať, keby nič o tom nevedeli?

6. Že je užitočné a Bohu milé Svätých o pomoc vzývať, vysvitá aj ztadiaľ, že Boh ešte u-

stavične robí nepopierateľné zázraky na vzývanie Svätých. Sám Luther písal ešte v druhom roku po svojom odpadnutí: »O orodovaní milých Svätých vravím a silne držím s celým kresťanstvom, že Svätých treba uctievať a na pomoc vzývať. Ved' kto to môže odškriepiť, že aj dnes robí Boh vzývaním svojich Svätých očividné zázraky pri telách a hroboch milých Svätých?«

7. Preblahoslavenú Pannu Máriu uctieva-
me celkom osobitne, lebo všetkých Svätých (a
anjelov) prevyšuje v dôstojnosti, svätosti a mo-
ci. Toto sa nemôže Bohu neľúbiť, však naj-
svätejšia Trojica sama vyvolila a vyznačila ju
nad všetky stvorenia. Ona je povýšená na hod-
nosť Matky Božej: ona je Matka Boha-Človeka
Ježiša Krista. Ako ju Boh dal pozdraviť skrze
anjela a skrze Alžbetu, tak môžeme aj m y u-
stavične opakovať: »Zdravas, Mária, milosti
plná, Pán s tebou. Požehnaná si medzi ženami
a požehnaný je plod života tvojho«, Ježiš. Svä-
tá Mária, Matka Božia, pros za nás, hriešnych
teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

8. Neobstojí pred zdravým rozumom ani tá
výčitka protestantov, že uctievaním Panny Má-
rie (a Svätých) ukrátime Pána Ježiša o jemu
patriacu úctu. Ved' každý dobrý syn sa len teší
tomu, keď jeho matku uctievať, ba čím väčšmi
ju uctievať, tým milšie mu je to. A vidíme to
ai všade okolo seba. Tie národy, ktoré horlive

uctievajú Pannu Máriu, uctievajú aj najlepšie Pána Ježiša. A naopak. Kde vymizla úcta Matky Božej, tam mizne aj úcta jej Božského Syna.

2. O uctievaní obrazov a pozostatkov Svätých.

KATOL. UČENIE. Aj obrazy a pozostatky Svätých treba mať v uctivosti.

PROTEST. UČENIE. Obrazom a pozostatkom netreba nijakú náboženskú úctu preukazovať.

Protestanti hovoria, že je vo svätom Písme zakázané o b r a z y uctievať. Ale tento zákaz vzťahoval sa len na židov, lebo tí sa veľmi klonili k modlárstvu. Preto už prví kresťania robili a uctievali obrazy Božského Spasiteľa a Svätých.

Ďalej hovoria protestanti, že my preukazujeme obrazom b o ž s k ú ú c t u, lebo pred nimi odkrývame si hlavu, ba si aj kľakáme.

ODPOVEĎ. Či aj sluha preukazuje božskú úctu svojmu pánovi, keď si pred ním klobúk strhne alebo kľaciačky prosí ho o niečo?

Aj pozostatky Svätých právom uctieваме, lebo ved' aj sám Boh ich uctí premnohými zázrakmi, ktoré skrze tieto pozostatky robí. Toto dosvedčuje už sväté Písmo: »A niektorí, keď pochovávali človeka a videli (moabítskych) lupičov, hodili mŕtvolu do hrobu Elizeovho. Keď sa táto dotkla kostí Elizeových, človek ožil a stal si na nohy.« (4. Kráľ. 13, 21.) »I ručníky

a zástery s jeho (svätého Pavla) tela kladaly sa na chorých a odstupovali od nich choroby a vuvchádzali zlí duchovia.« (Sk. ap. 19, 12.)

Že protestanti nechcú nič vedieť o úcte Svätých, to ľahko pochopíme. Oni nemajú nijakých Svätých. Množstvo katolíckych Svätých však je jasným dôkazom, že katolícka Cirkev je pravá.

V. ODPUSTKY A OČISTEC.

1. Časné tresty.

KATOL. UČENIE. Po odpustení hriechov často zostanú ešte dočasné tresty za hriechy, ktoré nám treba tu na zemi alebo v očistič: odkutovať.

Kristus Pán síce prehojne zadosťučinil za všetky hriechy, predsa vo svojej múdrosti žiada, aby sme aj my za svoje hriechy vo spojení s ním nejaké zadosťučinenie robili, ako chce, aby sme sa aj my modlili, hoci sa on za nás modlil. Preto píše svätý Pavol: »Doplňujem na svojom tele, čo chýbuje z utrpení Kristových.« (Kol. 1, 24.)

PROTEST. UČENIE. Keďže Kristus svojím utrpením a svojou smrťou zadosťurobil za všetky viny a tresty, pre nás už neostáva nič, za čo by sme mali pokánie robiť.

OPROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. Toto učenie sa rovno protiví práve uvedenej výpovedi svätého Pavla.

2. Aj Dávid obsiahol odpustenie svojich hriechov pre zásluhy predvídaného umučenia Kristovho. Predsa musel aj on pokánie robiť, lebo takto mu prehovoril Boh skrze proroka Natána: »Pán sníma tvoj hriech a nezomrieš. Ale... pre túto vec, syn, ktorý sa ti narodil, smrťou zomrie.« (2. Kráľ. 12, 13—14.)

3. Keby sme boli pre utrpenie Kristovo od všetkých trestov hriechu oslobodení, pre mnohých by utrpenie Kristovo bolo nohnútkou tým opovážlivejšie páchať hriechy. Preto nemohol to chcieť všetko vediaci Boh.

2. Cirkev môže odpustky dávať.

KATOL. UČENIE. Predstavení Cirkvi, pápež a biskupi môžu z vážnych príčin odpustiť dočasné tresty, ktoré nám ešte po odpustení hriechov zostávajú.

Moc na to dáva im Kristus Pán slovami: »Čokoľvek rozviažete na zemi, bude rozviazané aj na nebi.« (Mt. 18 18.)

PROT. UČENIE. Katolícke učenie o odpustkoch je zhubné, lebo zdržiava človeka od pravej ľútosti a pokánia.

OPROTI TOMU SI PAMÄTAJ: Podľa učenia Cirkvi je pravá ľútosť a úprimné pokánie vždy najpotrebnejšou podmienkou odpustky získať. Preto práve túžba odpustky získať po-

vzbudzuje katolíka k ozajstnej ľútosti a k pokániu.

POZNÁMKA. Často tvrdia protestanti, že katolícka Cirkev odpustkami odpúšťa spáchané alebo a; budúce h r i e c h y a že za peniaze predáva odpustky.

ODPOVEĎ. To je hrozné prekrúcanie pravdy. Je síce pravda, že za dávnejších časov niekedy upotrebovali pri vyhlásení odpustkov výraz: »Odpustenie hriechov.« No každý katolík vedel, ako to treba rozumieť, totižto, že sa hriechy odpúšťajú sviatosťou pokánia a pozostalé ešte dočasné tresty odpustkami. Niekedy bola predpísaná aj nejaká almužna na dobrý cieľ ako podmienka na získanie odpustkov. To však neznamená »odpustky za peniaze predávať«. Raz prorok Daniel radil kráľovi Nabuchodonozorovi, nech dá almužnu chudobným, aby mu Boh odpustil hriechy. Či azda Daniel týmto povedal, aby si kráľ odpustenie hriechov kúpil za peniaze?

3. Očistec.

KATOL. UČENIE. Je očistec a každý, kto umrie v posväcujúcej milosti, ale má ešte všedné hriechy alebo dočasné tresty za hriechy odpokutovať, príde doň.

PROTEST. UČENIE. Každý, kto umrie v milosti Božej, hneď príde do neba. Očistca niet.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. Keďže obyčajne po odpustení hriechov zostávajú ešte dočasné tresty, za ktoré treba zadosťurobiť, preto **m u s í** byť na druhom svete také miesto pokánia, t. j. očistec.

2. Sväté Písmo hovorí: »Svätá a spasiteľná myšlienka je za zomrelých sa modliť, aby boli od hriechov oslobodení.« (2. Mach. 12, 46.) Teda sú takí mŕtvi, ktorí našou modlitbou môžu byť oslobodení od hriechov. A kdeže by títo boli, keby nebolo očistca? Do neba nemôže vojsť nič nečistého (Zjav. 21, 27), a z pekla už niet vyslobodenia.

O tých, čo pri osobitnom súde majú ešte na sebe menšie nedostatky, hovorí svätý Pavol, že síce »budú spasení, avšak tak ako cez oheň« (1. Kor. 3, 15), teda utrpením.

Cirkev už od apoštolských časov verila očistec a modlievala sa za zomrelých.

V rímskych katakombách, týchto podzemných starodávnych kresťanských cintorínoch, nachádzame mnohé modlitby za zomrelých.

Svätý Ambróz sa vyslovil pri smrti cisára Theodóza: »Neprestanem sa modliť a nariekať, kým nebude pripustený k svätým vrchom Božím.« A svätý Augustín píše: »Niektorí, keď opustia tento život, nie sú takí zlí, že by boli nehodní odmeny, ale nie sú ani takí dobrí, aby mohli byť **b e z p r o s t r e d n e** hneď pripustení do blaženej večnosti.«

VI. SVIATOSTI.

1. Sviatostí je sedem.

KATOL. UČENIE. Sviatostí, t. j. vonkajších viditeľných znakov, ktorými sa dáva vnútorná milosť, je s e d e m.

PROTEST. UČENIE. Len d v e sviatosti sú, t. j. krst a večera Pána.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ: Birmovanie, sviatosť pokánia, pomazanie chorých, posvätenie kňazstva a manželstvo sú tiež ozajstné od Krista Pána ustanovené sviatosti, t. j. vonkajšie znaky, ktorými sa nám dáva vnútorná milosť. Tak to učila od prvého počiatku Cirkev, ktorá je »stĺp a opora pravdy« (1. Tim. 3, 15). Aj sväté Písmo to dosť jasne naznačuje, Tak napr. vyprávajú Skutky apoštolské (8, 14—17), že Peter a Ján udeľovali veriacim v Samarii birmovku. »Vkladali ruky na nich a oni prijali Ducha Svätého.« Preto hovorí svätý Augustín o birmovke, že »nie je menej svätá ako krst«.

Že sa sviatosťou p o k á n i a odpúšťajú hriechy a tak sprostredkujú milosti, to spomína sväté Písmo výslovne: »K t o r ý m o d p u s t í t e h r i e c h y, o d p ú š ť a j ú s a i m, a k t o r ý m z a d r ž í t e, z a d r ž a n é s ú« (Ján 20, 23). Toto odpustenie však vždy sa stávalo viditeľným znakom, totižto skrúšenou s p o v e-

d' o u a kňazským rozhrešením. Ved' bez spovede by kňaz nevedel, komu má hriechy odpustiť a komu zadržať. Preto píše sv. Cyprián († 258): »Každý nech vyzná svoje hriechy, dokiaľ je na zemi, dokiaľ je ešte jeho vyznanie hriechov prípustné, dokiaľ ešte Pán prijme jeho zadosťučinenie a kňazom dané odpustenie hriechov.« A svätý Bazil hovorí: »H r i e c h y s a t r e b a t ý m v y s p o v e d a ť, k t o r ý m b o l o s v e r e n é v y s l u h o v a n i e b o ž s k ý c h t a j o m s t i e v.«

O sviatosti chorých píše apoštol Jakub, že skrze pomazanie svätým olejom chorému s a h r i e c h y o d p ú š ť a j ú (Jak. 5, 15). Toto pomazanie je teda vonkajší znak, ktorým sa sprostredkuje vnútorná milosť, teda ozajstná sviatosť.

To isté platí aj o sviatosti p o s v ä t e n i a k ň a z s t v a. O nej píše svätý Pavol žiakovi Timotejovi, ktorého vysvätil a ustanovil za biskupa v Efeze: »Napomínam ťa, aby si znovu roznieť m i l o s ť Božiu, ktorá je v tebe skrze v l o ž e n i e m o j i c h r ú k« (1. Titm. 1, 6). Svätý Augustín kladie posvätenie kňazstva v hodnosti vedľa krstu a hovorí: »Obidve sú sviatosti, o čom nik nepochybuje.«

Kresťanské m a n ž e l s t v o je podľa učenia svätého Pavla verným obrazom milostiplného spojenia Krista Pána s jeho nevestou, svätou Cirkvou (Efez. 5, 22—32). Ale nebolo by tým,

keby sa vonkajším znakom uzavretia manželstva nesprostredkovala vnútorná milosť.

Všetky tieto sviatosti sú ustanovené od Krista Pána, to nasleduje už z toho, že len on mohol pripojiť k vonkajším znakom také vnútorné milosti.

2. Prevelebná Sviatosť Oltárna.

KATOL. UČENIE. Prevelebná Sviatosť Oltárna je ozajstné telo a ozajstná krv nášho Pána Ježiša Krista pod spôsobami chleba a vína.

PROT. UČENIE. Svätá večera Pána je len chlieb a víno. Ale keď ju prijímame — tak hovoria jedni — vtedy prijímame spolu a j t e l o a k r v K r i s t a P á n a. Iní hovoria: Nie, prijímame len silu tela a krvi Krista Pána. Iní zasa hovoria: Ani to nie je to pravé. Chlieb a víno u p a m ä t ú v a j ú nás len na telo a krv Krista Pána, sú iba o b r a z o m toho.

PROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. Keď Kristus Pán prisľúbil najsvätejšiu Sviatosť Oltárnu, povedal: »Chlieb, ktorý ja dám, je moje telo svetú na živobytie (Ján 6, 52). A keď ho neskôr podával apoštolom, povedal jasne a určito: »Toto je moje telo — toto je moja krv.« Nepovedal ako Luther: Toto je chlieb a víno, moje telo však a moja krv príde potom k tomu, keď to budete požívať. Nepovedal ako Calvin: To je chlieb a víno,

ale je s nimi spojená sila môjho tela a mojej krvi. Ani nepovedal ako Zwingli: To je o b r a z môjho tela a mojej krvi. Preto veríme jednoducho to a tak, čo a ako to povedal Božský Spasiteľ a nie čo tvrdili Luther, Kalvin alebo Zwingli.

2. Ako veríme my, tak verila a vyznávala celá Cirkev od počiatku, že najsvätejšia Sviatosť Oltárna je ozajstné telo a ozajstná krv Ježiša Krista. Žiak apoštolov, svätý Ignác, biskup v Antiochii, nazýva ju »telom nášho Vykupiteľa, ktoré trpelo za naše hriechy«; svätý Justin († 166) »telom a krvou Ježiša, ktorý sa za nás človekom stal.« Svätý Cyril jeruzalemský biskup († 386) pomenáva: »Keďže Ježiš sám hovorí o chlebe: toto je moje telo«, kto by smel o tom pochybovať? A keď výslovne hovorí: Toto je moja krv, kto by mohol ešte mať pochybnosti a myslieť, že to nie je jeho krv? Kedysi premenil vodu na víno a nemali by sme mu veriť, že víno premení na svoju krv?« Svätý Augustín hovorí: »Kristus Pán dal nám svoje vlastné telo za pokrm. Nik nejie toto telo tak, že by sa mu prv nebol klaňal... Prehreší sa, kto sa mu nekľania.«

3. Protestanti majú natoľko pravdu: Ich večera Pána je iba chlieb a víno, lebo ich kazatelia nemajú moc premieňať chlieb a víno na telo a krv Krista Pána. Odkiaľ by ju aj mali?

Ani Luther, ani Kalvin ani iní im ju nemohli dať, lebo tí neboli biskupi, neboli nástupcovia apoštolov.

3. Pod koľkými spôsobami treba prijímať.

KATOL. UČENIE. Stačí sväté prijímanie prijať pod j e d n ý m spôsobom, lebo vo svätej hostii je prítomný živý Spasiteľ, teda aj jeho krv.

Kristus Pán ustanovil Prevelebnú Sviatosť pod d v o m a spôsobami, lebo oddelené spôsoby sú pri svätej omši potrebné, aby predstavovali oddelenie krvi Kristovej od tela na kríži. Slová, ktoré Pán Ježiš povedal, keď podával apoštolom kalich: »Pite z neho všetci«, platilo len apoštolom a ich nástupcom v kňazskom úrade.

PROT. UČENIE. Veriacim treba aj kalich podávať.

NAPROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. Kristus Pán síce nezakázal podávať kalich aj veriacim, ale ani to neprikázal. Naopak, prisľúbil večný život aj tým, ktorí ho prijímajú len pod spôsobom chleba: »Kto je ten chlieb, bude žiť naveky.« (Ján 6, 59.)

2. Keby sa dávalo každému z kalicha piť, ľahko by sa mohla presvätá krv vyliť. To chce Cirkev zabrániť. — Potom niektorí majú prirodzený odpor piť z toho kalicha, z ktorého už

iní pili. Keby sa k tomu nútili, pristupovali by len zriedkakedy k stolu Pánovmu. A skutočne zdráhajú sa aj mnohí protestanti piť z kalicha. Obávajú sa, že azda pil už niekto z neho, kto má nejakú chytľavú chorobu.

4. Obetu sv. omše ustanovil Kristus.

KATOL. UČENIE. Kristus Pán ustanovil obeť svätej omše pri poslednej večeri. Posledná večera bola spolu aj obeta, ktorú my podľa príkazu Spasiteľovho obnovujeme vo svätej omši.

Vo svätej omši robí kňaz presne to isté, čo robil Kristus Pán pri poslednej večeri. Len modlitby a obrady pripojila k tomu Cirkev, aby sa to odbavovalo slávnostnejšie.

PROT. UČENIE. V Novom zákone niet inej obety okrem obety Kristovej na kríži.

NAPROTI TOMU SI PAMÄTAJ: 1. V Novom zákone je okrem krvavej obety na kríži aj nekrvavá obeta, ktorú prinášajú na každom mieste. Lebo tak to predpovedal sám Boh čo najjasnejšie skrze proroka Malachiáša (1, 11). Po odstránení starozákonných obiet, v ktorých Pán nemá už zaľúbenie, (teda v Novom zákone) »budú mi prinášať na každom mieste temian a obetovať obeť čistú«. Takáto obeta však je len obeta svätej

omše, ako to aj Cirkev vyhlásila na Trident-
skom sneme.

2. Obeta svätej omše sa v Cirkvi od samého počiatku aj obetovala. Už svätý P a v o l píše: »Máme o l t á r, z ktorého ješť nemajú práva tí, ktorí slúžia stánku«, t. j. židia (Žid. 13, 11). Je zrejmé, že tu apoštol hovorí o oltári, na ktorom sa prináša pokrmová obeta. Taká nebola obeta na kríži. Z tej sa nedalo ješť. Svätý I r e n e j (†202) hovorí: »Ježiš učil novú obetu, ktorú Cirkev dostala od apoštolov a prináša na celom svete.«

3. Toto sa neprotiví inej výpovedi svätého Pavla: »Posvätení sme skrze obetovanie tela Kristovho raz navždy« (Žid. 10, 10). Alebo: »Lebo jednou obetou zdokonalil naveky tých, ktorí sú posvätení« (Žid. 10, 14). Ved' svätá omša je jedna a tá istá obeta ako obeta na kríži, je jej nekrvavým obnovením. Ani nezdokonaľuje (nezväčšuje) zásluhy obety na kríži, ale nám ich len privlastňuje.

MIEŠANÉ MANŽELSTVÁ.

Katolíci a protestanti v tom súhlasia, že miešané manželstvá sú veľké zlo a nemožno dosť od nich odrádzať. Katolícka Cirkev má hlavne štyri príčiny, prečo neschvaľuje a prísne zakazuje manželstvá s inovercami.

1. *Je zhola nemožné, aby takí manželía boli spolu naozaj šťastliví. Ved' práve to, čo by malo ich srdcia najužšie spájať, náboženstva, ich rozdvojuje. Co platí jednej čiastke ako božská, svätá pravda, to pokladá druhá čiastka za skazonosný blud. Našu najsvätejšiu, najvzácnejšiu bohoslužbu, svätú omšu nazývajú protestanti ohavným modlárstvom. Katolícka čiastka vie, že protestantská nie je na pravej ceste do neba a preto ustavične sa nachádza v najväčšom nebezpečenstve, že večne zahynie.*

2. *Až veľmi ľahko stratí katolícka čiastka svoju vieru alebo sa stane aspoň vlažnou. Pre protestantské prostredie, známosť a príbuzenstvo okúňa sa prežehnať, svätenú vodu upotrebovať, ruženec sa modliť, Svätých uctievať atď., slovom vyhýba všetkému, čím sa dobrý katolík rozoznáva od protestanta. Pri rozhovoroch o náboženstve ľahko prisviedča takýmto a podobným náhľadom: »aj iné náboženstvá sú dobré, všetci jedného Boha veríme« atď. a tým už aj zaprel svoju vieru.*

3. *V miešanom manželstve je obyčajne ťažko, ba často nemožné, dietky naozaj po katolícky vychovávať. Nie zriedka sa ushovoria rovno na protestantskej výchove — pre slabosť a ústupčivosť katolíckej stránky, — alebo z tej istej príčiny úmyselne nezachovávajú dané prisľúbenie (reverz), že si dajú všetky dietky po katolícky krstiť a vychovávať. — Ale aj tam, kde*

rodičia chcú katolícku výchovu, má ona svoje veľké ťažkosti. Slová a príklad protestantského otca alebo protestantskej matky musí dievky urobiť pochybovačnými v ich katolíckej viere a ľahostajnými v cvičeniach katolíckeho náboženstva (nedel'najšia sv. omša, piatočný pôst, častejšia sv. spoveď atď.). Ak umrie protestantský otec, tak sa musí katolícka matka nie zriedka na to bezmocne dívať, ako jej polícia násilne poberie dievky, aby sa potom protestantsky vychovávaly. — V samom Nemecku bolo pred touto poslednou vojnou vyše polmilióna detí z miešaných manželstiev protestantských!

4. Keďže protestanti neveria v nerozlučiteľnosť manželstva, sú tej mienky, že sa uzavreté manželstvo môže znova rozviazať, *stáva sa to pri miešaných manželstvách veľmi často, že sa protestantská čiastka dá od katolíckej odlúčiť a uzavrie nové manželstvo.* Tým sa katolícka stránka dostane do veľmi smutného položenia. Vie, že aj proti všetkej rozluke manželstvo pred Bohom a svedomím zostáva platné a že kým druhá stránka žije, vôbec nemôže nové platné manželstvo uzavrieť. Ak sa predsa dá zväbiť k druhému manželstvu (civilnému), žije v ustavičnom cudzoložstve a uvaľuje na seba strašnú vinu. (Mk. 10, 11—12.)

Katolícka Cirkev teda má dosť príčin, prečo prísne zakazuje miešané manželstvá. Keď od tohoto zákazu niekedy dišpenzuje, robí to ako-

by so slzami v očiach a zväčša len preto, aby zabránila väčšie zlo (napr. celkové odpadnutie od viery). A nedáva dišpenz, iba ak je *vo-pred zabezpečená katolícka výchova všetkých dietok*. Sobáš smie byť len pred katolíckym duchovným. Kto sa dá v protestantskom kostole sobášiť alebo privolí, aby sa niektoré z dietok daly od protestantského pastora pokrstiť alebo po protestantsky vychovávať, upadne do trestu vyobcovania z Cirkvi a ako taký je okrem toho aj podozrivý z kacírstva. (Kan. 2319.)

Ako manželstvá tak *sú prirodzene zakázané aj známosti*, ktoré sa začínajú (alebo udržujú) cieľom *manželstva s inovercom*. Len v istých okolnostiach, ktoré sa však priemerne zriedka vyskytujú, môžu byť dovolené. Preto nech nikto nezačína takú známosť s inovercom *skôr* ako by vec predložil svojmu spovedníkovi a vypočul jeho mienku.

O. A. M. D. G.

OBSAH

Úvodom	— — — — —	5
Kratšie vyznanie viery	— — — — —	5
Náuky, v ktorých protestanti nesúhlasia s kato- líkmi:	— — — — —	6
I. Sväté Písmo a ústne podanie	— — — — —	7
II. Cirkev a jej zriadenie	— — — — —	12
III. Dobré skutky	— — — — —	24
IV. Úcta a vzývanie svätých	— — — — —	27
V. Odpustky a očistec	— — — — —	31
VI. Sviatosti	— — — — —	35
Miešané manželstvá	— — — — —	41